

Michaela RUSOVÁ: *Všem na očích. Etnografie náměstí na malém městě.* Praha: FHS UK 2020, 87 s.

Michela Rusová si pro svou bakalářskou práci vybrala téma na jednu stranu subtilní (terén), na stranu druhou robustní (teoretické a metodologické zázemí a hloubka vhledu). Sledovala, jak a kým je produkován a reprodukován prostor náměstí v malém městě, konkrétně Komenského náměstí v Novém Strašecí. Teoreticky se autorka opřela především o koncept sociální produkce prostoru H. Lefebvra, který doplnila o koncepty materiální kultury (Miller), urbání struktury (Lynch), disciplinace (Foucault), domova (Gibas, Szaló) a o řadu další vybrané odborné literatury. Metodologicky je pak výzkum ukotven v etnografii (kombinace zúčastněného i nezúčastněného pozorování, neformálních a polostrukturovaných rozhovorů a analýzy dokumentů různého typu).

Toto teoretické i metodologické zázemí umně a adekvátně prolíná celým textem bakalářské práce, tedy od úvodu přes teoretickou a metodologickou část až po vlastní část empirickou a závěry. Vcelku se tedy jedná o koherentní text, jehož strukturu i obsahy autorka průběžně důkladně promýšlela. Zároveň jde o text vpravdě etnografický, a to jak v rovině tvorby dat (cit pro data, cit pro detail) a jejich reflexe (reflexivita se ostatně příkladně prolíná celým textem), jejich analýzy a interpretace (viz i struktura empirické části), tak i ve smyslu psaní. Michaela vytvořila svěží a nesamozřejmý text, do něhož se v jednom celku podařilo promítnout minulost i současnost náměstí, materialitu i socialitu, časoprostorovou rytmizaci náměstí, různá aktérství, různé režimy diskurzů, praxi a jejich reflexí, různé mocenské a politické kontexty. Představila tedy přesvědčivě Komenského náměstí jako jak „uzel v kontextu celého města, tak i autonomní svět“ (s. 33).

Analýza a interpretace jsou důkladně dokládány daty rozmanitého typu (terénní poznámky, transkripty rozhovorů, různé typy dokumentů včetně odkazů k legislativě, to vše umocněno obrazovou dokumentací) a obvykle i jejich zvažování v souladu s teoretickými rámci. Autorka čtenáře nenechává na pochybách, že jakkoli je jí sledované náměstí osobně blízké, podařilo se jí vytvořit takový odstup, v němž nic nepovažuje za samozřejmé a vše (třeba včetně fyzické struktury prostoru a emického označování jeho částí) podrobuje kritickému promýšlení a diskuzi. O tom ostatně svědčí i prolínání Lefebvra trojdimezionálního modelu napříč celým textem. Nepochybně je na místě vyzdvihnout i výběr různých časů (lipová alej, socha Rudoarmějce, Půlnoční setkání u vánočního stromu aj.), jejichž prostřednictvím se autorce daří dostat na dřeň sledovaného problému.

Z formálního hlediska je text psán kultivovaným a odborně poučeným jazykem, v němž množství pravopisných či stylistických pochybení odpovídá rozsahu textu. Publikační etika je v naprostém pořádku.

Jako vedoucí bakalářské práce Michaely Rusové tedy nemohu než konstatovat, že autorka zvolila aktuální a relevantní téma, které adekvátně teoreticky i metodologicky uchopila. Dle mého soudu jde v kontextu bakalářských prací na FHS UK o práci nadprůměrnou a proto ji vřele doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou.